

SISEMINISTEERIUM

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium

Teie: 11.07.2025 nr RAM/25-0792/-1K

Meie: 18.08.2025 nr 1-7/217-2

Riigieelarve seaduse muutmise seaduse kooskõlastamine

Austatud minister

Täname, et esitasite Siseministeeriumile kooskõlastamiseks ja arvamuse andmiseks riigieelarve seaduse muutmise seaduse eelnõu.

Siseministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega:

1. Toetame eelnõus toodud lähenemist riigieelarvelise toetuse eraldamise regulatsiooni täpsustamisel, sh otsetoetuste eraldamisega seondult. Eelnõuga plaanitakse kehtestada eraldiseisev regulatsioon tegevustoetuse ning projektitoetuse andmisele. Nii tegevus- kui ka projektitoetuse puhul kehtestab toetuse andmise põhimõtted ja korra minister määrusega (sh ka siis, kui erandjuhul ja põhjendatult antakse projektipõhist toetust otsustuskorras). Eelnõus kavandatud riigieelarve seaduse § 53² lõikest 2 ei ole võimalik üheselt aru saada, mis on muudatuse mõte, st kas 1) lõike 2 esimese lause kohaselt võimaldada tegevustoetuse andmist saajale vastavalt tema põhikirjalistele eesmärkidele ja arengudokumentides sätestatud eesmärkidele ning teise lausega täpsustada, et tegevustoetuse saajaks võib olla ka keskvalitsuse juriidiline isik; 2) võimaldada tegevustoetuse andmist vaid keskvalitsuse juriidilistele isikutele vastavalt nende põhikirjalistele ülesannetele ja arengudokumentides määratud eesmärkidele. Leiame, et tegevustoetust peab saama anda ka keskvalitsuse väliste juriidilistele isikutele, st mitte ainult riigi asutatud sihtasutustele, mittetulundusühingutele ning avalik-õiguslik juriidilistele isikutele.
2. Palume kaaluda riigieelarve seaduse § 53 lg 7 muutmist. Tegemist on sättega, mis on praktikas tekitanud küsimusi, kuivõrd nimetatud säte kohustab valitsemisala täiendava eraldisena ettenähtud vahendite kasutamiseks sõlmima riigieelarve eraldise kasutamise lepingu. Samas on tegemist nõ katuseraha sättega ning kooskõlastamisele esitatud eelnõu seletuskirjas on § 53¹ muutmise juures kirjutatud, et toetuse andmisel vormistatakse haldusakt. Praktikas antaksegi toetuse andmisel haldusakt, mistõttu vajab meie hinnangul riigieelarve seaduse § 53 lg 7 selguse huvides täpsustamist.

3. Eelnõus kavandatud § 26 lõike 5¹ muudatuse alusel muudetakse riigieelarve senisest veelgi detailsemaks. Detailsemad andmed tähendavad valitsemisaladele veelgi rohkem kontrollimise ja selgitamise tööd – nii riigieelarve koostamise protsessis kui ka hilisemas eelarve haldamise protsessis. Siseministeerium ei nõustu, et detailsema riigieelarvega luuakse arusaadavam ja läbipaistvam riigieelarve. Riigieelarve seletuskirja maht kasvab oluliselt, sest detailsemat seadusepilti tuleb ka detailsemalt seletuskirjas selgitada. Sadu lehekülgi seletuskirja kasvatamist ei anna tegelikult eelarvele selgust juurde. Seletuskirja läbilugejaid jääb endisest veelgi vähemaks. Juhime tähelepanu ka sellele, et ministeeriumite töökoormus kasvab oluliselt seoses detailsema seadusepildi ja mahukama seletuskirjaga. Samal ajal on Vabariigi Valitsus andnud selge suunise, et ministeeriumite ja muu avaliku sektori töötajate arv ei tohi enam kasvada. Uue riigieelarve seaduse täiendavaid nõudeid ei ole võimalik ilma ministeeriumite töötajate arvu kasvatamata täita. Siseministeeriumi ettepanek on jätta riigieelarve detailsus muutmata.
4. § 27 lõike 3 alusel antakse valitsemisalale võimalus eelarveaastale järgneva kahe esimese kuu jooksul riigieelarves vahendite liigenduse muutmiseks. Juhime tähelepanu, et tekkepõhises riigieelarves peaks see võimalus olema juba protsessi loomulik osa ning kuna veebruari lõpuks ei ole tavapäraselt veel Riigikontrolli toimingud majandusaasta lõpetamiseks tehtud, siis ei pruugi sättega antav 2 kuu võimalus olla alati piisav. Siseministeeriumi ettepanek on lubada riigieelarve vahendite liigenduse muutmist eelarveaastale järgneva viie kuu jooksul.
5. § 58 lõike 5 alusel ei kanta Vabariigi Valitsuse reservi kasutamata jääki üle järgmisse eelarveaastasse. Juhime tähelepanu, et Vabariigi Valitsuse reservil on kaks komponenti: vahendid ettenägematuteks kulutusteks ja sihtotstarbelisteks vahenditeks. 15. veebruaril 2019 jõustunud Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2014. a määruse nr 123 „Vabariigi Valitsuse reservist vahendite eraldamise ja eraldatud vahendite kasutamise kord“ muutmise eelnõu seletuskirjas on sihtotstarbelist reservi kirjeldatud järgmiselt: *„Sihtotstarbelised vahendid aga sellised vahendid, mille täpset suurust või ka näiteks vahendite jagunemist erinevate valitsemisalade riigiasutuste lõikes eelarveaastaks ei olnud otsustamise hetkel võimalik ette näha. Seetõttu ei ole neid vahendeid võimalik planeerida iga-aastase riigieelarve seaduse raames. Kui vahendite edasine vajadus on täpsustunud, planeeritakse need järgmiste eelarveaastate lõikes, kui vahendid on vajalikud mitmeks eelarveaastaks, riigiasutuse eelarves“*. Tulenevalt sellest, et sihtotstarbeliste vahendite reservi planeeritakse vahendid, mille vajadus aastate lõikes võib muutuda, ei pea Siseministeerium õigeks, et reservi kasutamata jääki enam järgmisse aastasse üle ei kanta.
6. Juhime tähelepanu, et 2025. aasta riigieelarve seaduse administratiivne liigendus ei ole kooskõlas riigieelarve seaduse § 26ga. Vastavalt kehtivale riigieelarve seaduse § 26le on vahendite administratiivses liigenduses toodud Riigikogu Kantselei ning puudub Riigikantselei. 2025. aasta riigieelarve seaduses on vahendid administratiivselt liigendatud Riigikogule ning Riigikantseleile.
7. Juhime tähelepanu, et § 59¹ lõige 2 sõnastus on ebatäpne või eksitav, kuivõrd räägib *„kulu otstarbest“*. Jääb arusaamatuks, kas seaduse koostaja on pidanud silmas tõepoolest vaid kulude eelarve otstarvet ja mitte investeeringute eelarve otstarvet. Palume täpsustada sõnastust.

8. Täiendavalt märgime, et eelnõu koostööstamiseel tuleb kaasata kõik sihtrühmad, keda eelnõu puudutab. Antud juhul jäi näiteks Vabaühenduste Liit arvamuse esitamiseks saajate loetelust välja.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Tuuli Mägi 6125205
tuuli.magi@siseministeerium.ee